

## **CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE A REPUBLICII MOLDOVA**

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău (jud. O. Melniciuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, N. Cernat, A. Pahopol)

Dosarul nr. 2ra - 421/14

### **D E C I Z I E**

#### **Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ**

30 aprilie 2014

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție, în componența:

Președinte, judecătorul

Judecătorii

Iulia Sîrcu

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Iuliana Oprea

Dumitru Mardari

examinînd, fără citarea părților, recursul declarat de Maria Filimon și Ion Filimon, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni împotriva Mariei Filimon și Ion Filimon, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă și cererea reconvențională depusă de Ion Filimon, Maria Filimon și Galina Garbuz împotriva Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la declararea nulității clauzei contractuale, cererea Mariei Filimon, intervenient accesoriu de partea pîrîtului Grigore Filimon împotriva Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni cu privire la constatarea nulității absolute a dobînzii, cererea Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni împotriva lui Grigore Filimon, Galinei Garbuz și societății cu răspundere limitată „Verna Prim” cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 august 2013, prin care a fost respins apelul declarat de Galina Garbuz, Maria Filimon și Ion Filimon, admis apelul declarat de Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni, casată hotărîrea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 14 martie 2013 și încheierea din 25 aprilie 2013 și emisă o nouă hotărîre.

#### **c o n s t a ț ă:**

La 17 iunie 2010 Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni a depus cerere de chemare în judecată la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău împotriva Mariei Filimon și Ion Filimon, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă.

În motivarea acțiunii Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni a indicat că, conform contractului de credit nr. 252f (2007) din 27 iunie 2007 a acordat lui Grigore Filimon un credit în sumă de 900 000 lei cu termenul final de rambursare la data

de 27 iunie 2022.

Întru asigurarea rambursării în termen a creditului acordat, Maria Filimon și Ion Filimon, în calitate de debitori ipotecari, au depus în ipotecă Băncii conform contractului de ipotecă nr. 3119 din 27 iunie 2007, bunul imobil situat pe str. Catalan 6 comuna Grătiești, municipiul Chișinău și anume: teren cu destinație pentru construcții, cu suprafața totală de 0,0703 ha, pe care este amplasată casa de locuit individuală lit. A cu suprafața la sol de 135,6 m<sup>2</sup>, suprafața totală de 225,7 m<sup>2</sup>, inclusiv cea locativă de 611,3 m<sup>2</sup> cu accesorii – garaj1 – cu suprafața de 27,1 m<sup>2</sup> și șura 2 – cu suprafața de 27,1 m<sup>2</sup>. Bunul imobil ipotecar a fost estimat de părți la suma de 1 000 000 lei fără TVA.

Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni solicită exercitarea dreptului de ipotecă, prin depozitare, transmitere în posesie și vânzare a bunului imobil ipotecat, cu evacuarea persoanelor și a averii acestora precum, și încasarea de la debitorii ipotecari a taxei de stat în mărime de 30 100 lei (f.d.4 vol.I).

La 29 septembrie 2010 Ion Filimon și Maria Filimon au depus cerere reconvențională împotriva Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la declararea nulității clauzei contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007 la cap. 6 al. (9) și recalcularea sumei restantei neachitate de către Grigore Filimon.

În motivarea cererii reconvenționale, Ion Filimon și Maria Filimon au menționat, că, consideră ilegală clauza prevăzută la cap. 6 art. (9) al contractului de credit, conform căreia pentru neplata la scadență a sumelor datorate pe credit, dobîndă și comisioane pînă la executarea integrală a contractului, debitorul va plăti Băncii o dobîndă suplimentară în mărime de 0,5 % de la suma neachitată a creditului, dobînzii și comisioanelor pentru fiecare zi de întîrziere. Astfel, plata n-a fost achitată mai mult de 60 de zile, iar dobînda nu se calculează în cazul în care debitorul nu a achitat plata de deservire a creditului cel mult 2 luni. Deci, creditorul neîntemeiat a luat în calcul dobînda pentru suma restantă ce a depășit 2 luni de neachitare și nu era în drept să prevadă în contractul de credit o astfel de clauză (f.d.42-44 vol.I).

Tot odată, la 10 noiembrie 2011 Maria Filimon, a depus o nouă cerere la Judecătoria Centru mun. Chișinău împotriva Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu de partea pîrîtului Grigore Filimon cu privire la constatarea nulității absolute a dobînzii.

În temeiul pct. 4.1 al contractului de credit, a fost stabilită o rată flotantă a dobînzii în mărime de 21 % anual, iar prin pct. 4.3 din contract Banca și-a rezervat dreptul unilateral de a majora sau micșora nivelul dobînzii contractuale. Consideră că Banca i-a impus lui Grigore Filimon plata unei dobînze neechitabile. Respectiv, achitarea de către Grigore Filimon a plăților lunare pentru dobînda la credit a devenit extrem de oneroasă, depășind orice limită de relație rezonabilă cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei.

Maria Filimon solicită constatarea nulității absolute a dobînzii stabilite în baza contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, în partea în care aceasta depășește nivelul de 2% peste rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei, aplicată la creditele pe termen lung, constatarea reducerii creanței Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni față de Grigore Filimon, proporțional valorii nule a

dobânzii contractuale în partea în care aceasta depășește nivelul de 2% peste rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei, aplicată la creditele pe termen lung (f.d.3-6 vol.II).

Prin încheierea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 01 februarie 2012, ambele pricini civile au fost conexate într-un singur proces, cu dispunerea examinării cauzelor de către Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău (f.d.45 vol.II).

La 02 decembrie 2011, la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău „Legaltriumf” societatea cu răspundere limitată a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Grigore Filimon, Galinei Garbuz și societății cu răspundere limitată „Verna Prim” cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii, societatea cu răspundere limitată „Legaltriumf” a invocat că conform contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, Banca i-a acordat lui Grigore Filimon un credit în sumă de 900 000 lei cu termenul final de rambursare la 27 iunie 2022. Întru asigurarea rambursării în termen a creditului, Galina Garbuz și societatea cu răspundere limitată „Verna Prim” în calitate de fidejutori, conform contractului de fidejusiune din 27 iunie 2007, au garantat Băncii executarea obligației lui Grigore Filimon de rambursare a creditelor, în cazul în care nu-și va onora obligațiunile contractuale privind achitarea creditului, dobânzilor și altor plăți aferente contractului de credit (f.d.2-4 vol.III).

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 16 noiembrie 2012, societatea cu răspundere limitată „Legaltriumf” a fost înlocuită cu Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni (f.d.52 vol.III).

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 16 noiembrie 2012, cauzele civile au fost conexate într-un singur proces (f.d.70 vol.III).

La 07 februarie 2013 Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni a depus cerere de concretizare și majorare a pretențiilor, prin care a solicitat de la debitorii ipotecari Maria Filimon, Ion Filimon exercitarea dreptului de ipotecă prin deposedarea și ulterior comercializarea bunului ipotecat situat pe adresa mun. Chișinău, c. Grătiești, str. Catalan, 6; precum și încasarea în mod solidar de la Grigore Filimon, Galina Garbuz și societatea cu răspundere limitată „Verna Prim” în contul societății pe acțiuni „Legaltriumf” a datoriei pe contractul de credit în mărime de 3 339 350,83 lei și a taxei de stat în mărime de 25 000 lei (f.d.144-145 vol.I).

La 18 februarie 2013, Maria Filimon, Ion Filimon și Galina Garbuz au depus cerere reconvențională concretizată împotriva Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni.

În motivarea cererii reconvenționale, Maria Filimon, Ion Filimon și Galina Garbuz au menționat că în cazul celor 21 % aplicate unilateral de Bancă cu titlu de dobândă la exercitarea contractului de credit, aceasta excede cu 10,5% - 16 % rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei în perioada 27 iunie 2007 – 31 octombrie 2011. Or, la momentul depunerii acțiunii, rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei constituia 7 %, presupunând o diferență de 14% între aceasta și dobânda la credit.

De asemenea, au menționat că consideră nule și clauzele pct. 6.4 și 6.5 ale contractului de credit, deoarece prin contractul de credit, Banca i-a impus lui Grigore Filimon plata de comisioane formate din 2 % din suma creditului pentru întocmirea

contractului de credit și organizarea mecanismului de creditare, 0,13 % lunar din suma creditului pentru administrarea și monitorizarea creditului. Deci, reglementarea unor astfel de comisioane este ilegală, deoarece în temeiul art. 716 al. (1) și (2) Cod civil, prin neclaritatea lor generează nulitatea acestora.

În partea nulității clauzei contractuale din pct. 6.9, Maria Filimon, Ion Filimon și Galina Garbuz au specificat că aceasta prevede aplicarea de dobânzi pentru neplata dobânzilor. Or, conform art. 619 al. (4) Cod civil, legea interzice expres aplicarea de dobânzi de întârziere pentru dobânzile contractuale.

Prin urmare, Maria Filimon, Ion Filimon și Galina Garbuz consideră că în prezent, valoarea creanței Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni constituie 520 037,46 lei, iar reieșind din diminuarea creanței Băncii, exercitarea dreptului de ipotecă este inadmisibilă, deoarece valoarea bunurilor ipotecate conform contractului de ipotecă constituie 1 000 000 lei, creanța Băncii fiind de 2 ori mai mică.

Maria Filimon, Ion Filimon și Galina Garbuz solicită constatarea nulității absolute a dobânzii stabilite în baza contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, în partea în care depășește nivelul de 2% peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, obligarea Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni de a modifica pct. 4.1 din contractul de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, prin stabilirea unei dobânzi contractuale ce nu va depăși 2% peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, aplicată la creditele pe termen lung, constatarea trecerii creditului preluat de Grigore Filimon în stare de neacumulare, începând cu data de 28 februarie 2009, constatarea nulității absolute a clauzei pct. 6.4 și 6.5 ale contractului de credit, constatarea nulității clauzei pct. 6.9 al contractului de credit, cu aplicarea față de contract a prevederilor art. 1423 al. (2) Cod civil, constatarea reducerii creanței Băncii până la suma de 520 037,46 lei exercitată față de Grigore Filimon, Galina Garbuz și societatea cu răspundere limitată „Verna Prim”, derivată din contractul de credit, trecerea creditului în stare de neacumulare, începând cu data de 28 februarie 2009, valoarea nulă a dobânzii contractuale în partea în care aceasta depășește nivelul de 2% peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, aplicată la creditele pe termen lung, valoarea nulă a comisiunilor, prevăzute de clauza pct. 6.4 și 6.5 ale contractului de credit, valoarea nulă a dobânzii suplimentare, prevăzută de pct. 6.9 al contractului de credit (f.d.152157 vol.I).

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 14 martie 2013, acțiunea Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni împotriva Mariei Filimon și Ion Filimon, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă a fost respinsă. Acțiunea reconvențională depusă de Maria Filimon și Ion Filimon a fost admisă parțial. A fost constatată nulitatea absolută a dobânzii stabilite în contractul de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007 în partea ce depășește 2 % peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, aplicată la creditele pe termen lung. Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni a fost obligată să modifice pct. 4.1 al contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, prin stabilirea unei dobânzi ce nu va depăși 2 % peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, aplicată la creditele pe termen lung. A fost constatată trecerea creditului lui Grigore Filimon în temeiul contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007 în stare de neacumulare, începând cu 28 februarie 2009. A fost constatată nulitatea absolută a pct. 6.9 al contractului de

credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007. A fost constatată reducerea creanței Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni față de Grigore Filimon derivată din contractul de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, proporțional valorii nule a dobânzii contractuale în partea în care aceasta depășește nivelul de 5 % peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, aplicată la creditele pe termen lung. Pretenția privind declararea nulității pct. 6.4 și 6.5 ale contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007 a fost respinsă. Cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni împotriva lui Grigore Filimon, Galina Garbuz și societății cu răspundere limitată „Verna Prim” cu privire la încasarea datoriei, a fost admisă parțial. A fost încasat de la Grigore Filimon în beneficiul Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni suma de 676.990,59 lei constituită din creditul restant de 646.190,59 lei și penalitatea de întârziere în mărime de 30.800 lei. În rest, pretențiile au fost respinse (f.d.220; 227-235 vol.I).

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani din 12 aprilie 2013, a fost corectată eroarea admisă în dispozitivul hotărîrii din 14 martie 2013, înlocuind sintagma 5% cu sintagma 2% (f.d.f.d.224 vol.I).

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 25 aprilie 2013, a fost corectată eroarea admisă în dispozitivul hotărîrii din 14 martie 2013, înlocuind sintagma 676 990,59 lei cu sintagma 664 982,59 lei, sintagma 646 190,59 lei cu sintagma 648 386,59 lei, sintagma 30 800 lei cu sintagma 16 596 lei (f.d.239-240 vol.I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 august 2013, a fost respins apelul declarat de Galina Garbuz, Maria Filimon și Ion Filimon, admis apelul declarat de Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni, casată hotărîrea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 14 martie 2013, încheierile din 14 martie 2014 și 25 aprilie 2014 și emisă o nouă hotărîre, prin care acțiunea Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni împotriva Mariei Filimon și Ion Filimon, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă, a fost admisă. A fost dispusă exercitarea silită a dreptului de ipotecă de către Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni asupra imobilelor ipotecate cu nr. cadastrale 0155217.338; nr. 0155217.338.01 și nr. 0155217.338.02, amplasate pe str. Catalan 6 comuna Grătiești, municipiul Chișinău. S-a dispus evacuarea locuitorilor și a averii acestora din imobilele cu nr. cadastrale 0155217.338; nr. 0155217.338.01 și nr. 0155217.338.02, amplasate pe str. Catalan 6 comuna Grătiești, municipiul Chișinău. De la Grigore Filimon, Galina Garbuz și societatea cu răspundere limitată „Verna Prim” a fost încasat în mod solidar în beneficiul Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni a datoriei la contractul de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007 în mărime de 3 339 350,83 lei, taxa de stat în mărime de 80 000 lei și taxa de stat la depunerea cererii de apel în mărime de 37 500 lei. Acțiunea reconvențională depusă de Maria Filimon și Ion Filimon împotriva Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la declararea nulității absolute a contractului de credit a fost respinsă (f.d.69-83 vol.IV).

La 14 noiembrie 2013 Maria Filimon, Ion Filimon au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerînd admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, casarea hotărîrii primei instanțe în partea respingerii pretențiilor privind constatarea nulității absolute a clauzei din pct. 6.4 și 6.5 ale contractului de credit nr.

252f(2007) din 27 iunie 2007, reducerii creanței Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni față de Grigore Filimon, Galina Garbuz și societatea cu răspundere limitată “Verna Prim”, derivată din contractul de credit, reieșind din valoarea nulă a comisioanelor, prevăzută de clauza pct. 6.4 și 6.5 ale contractului de credit, cu respingerea acțiunii Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă și încasarea datoriei.

Recurenții Maria Filimon, Ion Filimon în motivarea recursului au indicat, că la examinarea cauzei au fost aplicate eronat normele de drept material.

Astfel, recurenții au menționat că instanțele nu s-au expus referitor la pretenția privind încasarea în beneficiul societății cu răspundere limitată „Legaltriumf” a sumei de 3 339 350,83 lei, or consideră că aceasta este inadmisibilă, deoarece ultima a exercitat rolul de mandatar al Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni la depunerea cererii de chemare în judecată. Mai mult decât atât, Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni i-a impus lui Grigore Filimon plata unei dobânzi neechitabile, depășind orice limită de relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, aplicată la creditele pe termen lung.

La 17 ianuarie 2014 Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni a depus referință la cererea de recurs declarată de Maria Filimon, Ion Filimon, solicitând respingerea recursului ca fiind nefondat, deoarece prin interpretările eronate a normelor de drept, scopul recurenților nu este altul decât de a duce în eroare instanța de judecată și de a se eschiva neîntemeiat de la executarea corespunzătoare a obligațiilor asumate în baza contractelor de credit, gaj și fidejusiune.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, judecând recursul în limitele prevăzute de lege, consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, decizia instanței de apel, hotărîrea și încheierile instanței de fond urmează a fi casate parțial, pronunțînd o nouă hotărîre de admitere parțială a pretențiilor pe cererea inițială și cererea reconvențională conform următoarelor.

În conformitate cu art. 445 alin. (1), lit.b) Cod de Procedură Civilă instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre

Din materialele dosarului s-a stabilit, conform contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, Banca Comercială „Moldinconbank” societate pe acțiuni i-a acordat lui Grigore Filimon un credit în sumă de 900 000 lei cu termenul final de rambursare la data de 27 iunie 2022 (f.d.6-7 vol. I).

Pentru asigurarea rambursării creditului și a dobânzii aferente, executarea corespunzătoare și în termen a obligațiilor lui Grigore Filimon în calitate de debitor, conform contractului de credit, Maria Filimon și Ion Filimon, în calitate de debitori gajiști, au depus în ipotecă Băncii conform contractului de ipotecă din 27 iunie 2007, bunul imobil situat pe str. Catalan 6 comuna Grătiești, municipiul Chișinău și anume: teren cu destinație pentru construcții, cu suprafața totală de 0,0703 ha, pe care este amplasată casa de locuit individuală lit. A cu suprafața la sol de 135,6 m<sup>2</sup>, suprafața totală de 225,7 m<sup>2</sup>, inclusiv cea locativă de 61,3 m<sup>2</sup> cu accesorii – garaj1 – cu suprafața de 27,1 m<sup>2</sup> și șura 2 – cu suprafața de 27,1 m<sup>2</sup>. Bunul imobil ipotecat a fost estimat de părți la suma de 1.000.000 lei fără TVA (f.d.8-9 vol.I).

De asemenea, s-a constatat că la 27 iunie 2007 între Galina Garbuz și societatea cu răspundere limitată „Verna Prim”, în calitate de fidejutori și Banca Comercială „Moldincombank” societate pe acțiuni, în calitate de creditor, au fost încheiate două contracte de fidejusiune, conform cărora fidejutorii își asumă obligația de a răspunde solidar împreună cu debitorul în fața creditorului în caz de neexecutare a obligației conform contractului de credit, de a achita creditorului suma scadentă (f.d.9-10 vol.III).

Din actele pricinii rezultă că, începând cu luna martie 2009 Grigore Filimon nu și-a onorat obligațiile asumate prin contractul de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, în ce privește rambursarea datoriilor la credit și dobândă.

La 27 mai 2009 creditorul a expediat debitorului principal, Filimon Grigore, cât și debitorilor ipotecari Filimon Maria și Filimon Ion notificări privind achitarea benevolă a datoriei formate și intenția băncii referitor la executarea dreptului de ipotecă. A fost înregistrat preavizul în registrul bunurilor imobile sub nr. 01/121-301 din 21 aprilie 2009.

Cerințele înaintate debitorului și debitorilor ipotecari nu au fost satisfăcute.

Tot odată, în adresa debitorului principal Filimon Grigore și fidejutorilor Garbuz Galina și Societății cu răspundere limitată „Verna Prim” a fost expediată reclamația nr. 23 din 03 octombrie 2011, care a fost lăsată fără răspuns și satisfacție.

Din materialele cauzei reiese, că la situația din 07 februarie 2013 datoria debitorilor pe contractul de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, conform calculului prezentat de Banca Comercială „Moldincombank” Societate pe acțiuni, constituia suma de 3 339 350,83 lei, formată din creditul în mărime de 665 602,57 lei, dobânda în mărime de 572 555,08 lei, comision în mărime de 50 154,00 lei și dobânzi suplimentare pentru neplata la scadență în mărime de 2 061 039,18 lei (f.d.146 vol I).

Recurenții Maria Filimon, Ion Filimon, formulând pretenții împotriva Băncii Comerciale „Moldincombank” Societate pe acțiuni, în cererea reconvențională au solicitat:

- constatarea nulității absolute a dobânzii stabilite în baza contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, în partea în care depășește nivelul de 2% peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei;

- obligarea Băncii Comerciale „Moldincombank” societate pe acțiuni de a modifica pct. 4.1 din contractul de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, prin stabilirea unei dobânzi contractuale ce nu va depăși 2% peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, aplicată la creditele pe termen lung;

- constatarea trecerii creditului preluat de Grigore Filimon în stare de neacumulare, începând cu data de 28 februarie 2009;

- constatarea nulității absolute a clauzei pct. 6.4 și 6.5 ale contractului de credit;

- constatarea nulității clauzei pct. 6.9 al contractului de credit;

- constatarea reducerii creanței Băncii pînă la suma de 520.037,46 lei exercitată față de Grigore Filimon, Galina Garbuz și societatea cu răspundere limitată „Verna Prim”, derivată din contractul de credit.

Judecînd pricina în cauză, prima instanță a admis parțial acțiunea reconvențională depusă de Maria Filimon, Ion Filimon împotriva Băncii Comerciale „Moldincombank” societate pe acțiuni, constatînd nulitatea absolută a dobânzii stabilite în contractul de credit nr. 252f (2007) din 27 iunie 2007 în partea ce depășește 2% peste rata de baza a

BNM; nulitatea absolută a clauzei pct. 6.9 al contractului de credit; constatarea trecerii creditului preluat de Grigore Filimon în stare de neacumulare, începînd cu data de 28 februarie 2009, precum și a fost redusă creanța creditorului față de debitor proporțional valorii nule a dobînzii contractuale.

Fiind investită cu examinarea apelului, Curtea de Apel Chișinău s-a pronunțat asupra netemeinicii pretențiilor pe acțiunea reconvențională.

Cu referire la cele invocate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează, că decizia instanței de apel urmează a fi casată parțial, fiind dată o apreciere greșită circumstanțelor de fapt și de drept invocate, în această parte, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

Colegiul lărgit reține că, constatarea nulității absolute a unei părți din dobînda stabilită în baza contractului de credit, constatarea reducerii creanței proporțional valorii nule a dobînzii contractuale, obligarea Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni de a modifica clauzele contractuale referitor la dobîndă, au constituit obiect de examinare în litigiu separat.

Astfel, prin decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 20 septembrie 2013 (dosarul 2ra-1939/13), a fost respinsă acțiunea lui Grigore Filimon (debitorul principal) împotriva Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni cu privire la constatarea nulității absolute a unei părți din dobînda stabilită în baza contractului de credit, constatarea reducerii creanței proporțional valorii nule a dobînzii contractuale, obligarea Băncii de a modifica clauzele contractuale referitor la dobîndă.

S-a stabilit, că în anul 2007 cînd a fost încheiat contractul de credit nr. 252f (2007) din 27 iunie 2007, pe piața financiară a Moldovei rata medie a dobînzii la depozitele atrase de bancă constituia 15% anual, iar rata medie la creanțele acordate constituia 18,98 %. Rata procentuală de 21 % stabilită în contractul de credit semnat cu Filimon Grigore este rezonabilă, iar condiționarea rezonabilității dintre dobînda la credit cu rata la depozitele atrase în MDL de la persoane fizice și nu cu rata de bază a BNM aplicată la contractele de credit pe termen lung, este una corectă.

În asemenea circumstanțe, cerințele recurenților privind constatarea nulității absolute a dobînzii stabilite în baza contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, în partea în care depășește nivelul de 2% peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei și obligarea Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni de a modifica pct. 4.1 din contractul de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, prin stabilirea unei dobînzi contractuale ce nu va depăși 2% peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei, aplicată la creditele pe termen lung, sunt neîntemeiate, fapte constatate printr-o hotărîre judecătorească definitivă și irevocabilă, care nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

Colegiul lărgit reține, că instanța de fond just a stabilit, că prin contractul de credit bancar nr. 252f (2007) din 27 iunie 2007, părțile au convenit la stabilirea unor comisioane

care determină costul pentru serviciile bancare determinate de întocmirea contractului de credit, organizarea mecanismului de creditare, administrare și monitorizarea creditului. Corespunzător clauzele contractuale, prevăzute în pct. 6.4 și pct. 6.5. al contractului de credit nu contravin normelor imperative și nu există temeiuri pentru a fi declarate nule.

În ce privește capătul de cerere cu privire la declararea nulității clauzei pct. 6.9 al contractului de credit, instanța de recurs consideră că instanța de fond corect a admis cerința, or reprezentantul BC „Moldindconbank” SA în ședința de judecată a menționat că suma de 2 061 039,18 lei a fost solicitată spre încasare în temeiul pct. 6.9 din contractul de credit nr. 252f (2007) din 27 iunie 2007 (f.d.6-verso) în calitate de dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii, fiind prezentat calculul respectiv (f.d.146 vol.I).

În conformitate cu art. 619 Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobîndă de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobîndă este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul în care creditorul poate cere în alt temei juridic dobânzi mai mari, ele vor trebui plătite. Nu se exclude invocarea dreptului privind repararea unui alt prejudiciu. Dobînzile de întârziere nu se aplică la dobînzi.

Prin urmare, din dispoziția alin. (4) a art.619 Cod civil se deduce cert că, la dobînzi nu se aplică dobînzile de întârziere.

În conformitate cu art. 220 alin.(1) Cod civil, actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sînt nule dacă legea nu prevede altfel.

La caz, instanța de recurs reține că clauza prevăzută de p.6.9. al contractului de credit nr. 252f (2007) din 27 iunie 2007, potrivit căreia pentru neplata la scadență a sumelor datorate pe credit, dobîndă și comisioane pînă la executarea integrală a contractului, debitorul va plăti Băncii o dobîndă suplimentară în mărime de 0,5 % de la suma neachitată a creditului, dobânzii și comisioanelor pentru fiecare zi de întârziere, este nulă de drept, deoarece contravine normelor imperative prevăzute de art. 619 Cod civil, și prin urmare, instanța de fond corect a ajuns la concluzia de a admite, în această parte, cerința Mariei Filimon și a lui Grigore Filimon cu privire la constatarea nulității absolute a pct. 6.9 al contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007 și reducerea creanței Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni față de Grigore Filimon derivată din contractul de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, proporțional valorii nule a dobânzii contractuale prevăzute la pct.6.9 din contractul de credit menționat supra.

Tot odată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține, că instanța de apel just a stabilit netemeinicia pretențiilor recurenților de constatare a trecerii creditului lui Filimon Grigore în temeiul contractului de credit 252f(2007) din 27 iunie 2007, în stare de neacumulare, începînd cu 28 februarie 2008.

S-a stabilit cu certitudine, că Regulamentul cu privire la creditele expirate, aprobat prin hotărîrea Consiliului de Administrație a BNM nr. 130 din 15 mai 1998, la care fac referire recurenții, este inaplicabil la caz, or prin hotărîrea Consiliului de Administrație a BNM nr.293 din 15 decembrie 2011 ”cu privire la abrogarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei” este abrogat, nu produce nici un efect juridic asupra clauzelor contractului de credit încheiat între băncile comerciale și clienții acestora nici în

perioada în care era în vigoare, deoarece domeniul sau de reglementare era altul decât cel ce se referă la raportul client-bancă. Prevederile Regulamentului deja abrogat, se aplicau în exclusivitate doar raporturilor juridice între bănci și BNM.

În conformitate art. 1236 al. (1) Cod civil, prin contractul de credit bancar, o bancă (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei persoane (debitor) o sumă de bani (credit), iar debitorul se obligă să restituie suma primită și să plătească dobânda și alte sume aferente prevăzute de contract.

În conformitate cu art. 1240 al. (1) Cod civil, părțile pot conveni asupra constituirii unor garanții reale (gaj), personale (fidejusiune) sau a unor alte garanții uzuale în practica bancară.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată, că instanța de apel corect a ajuns la concluzia că cerința Băncii Comerciale "Moldinconbank" Societate pe acțiuni împotriva Mariei Filimon și Ion Filimon, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă, este întemeiată.

Este întemeiată și cerința Băncii Comerciale "Moldinconbank" Societate pe acțiuni împotriva lui Grigore Filimon, Galinei Garbuz și societatea cu răspundere limitată „Verna Prim” în partea încasării datoriei la credit în sumă de 665 602,57 lei, dobânda în mărime de 572 555,08 lei, comision în mărime de 50 154,00 lei, fapt stabilit atât de instanța de fond, cât și cea de apel, pe motiv că s-a constatat cu certitudine faptul neachitării de către debitori a tranșelor stabilite.

În conformitate cu art. 533 Cod Civil, creditorul poate pretinde executarea obligației, la latitudinea sa, de la oricare dintre debitorii solidari, în parte sau în întregime, iar conform art. 586 Cod Civil, în cazul în care debitorul datorează creditorului mai multe prestații similare, iar suma plătită nu este suficientă pentru stingerea tuturor datoriilor, se stinge datoria pe care o indică debitorul în momentul efectuării plății. Dacă debitorul nu face o astfel de precizare, se stinge datoria care a ajuns prima la scadență. În cazul în care creanțele au devenit scadente concomitent, se stinge în primul rând datoria a cărei executare este mai împovărătoare pentru debitor. Dacă creanțele sînt la fel de împovărătoare, se stinge mai întâi creanța care oferă creditorului garanția cea mai redusă. Dacă nici unul din criteriile propuse la alin.(1) și (2) nu pot fi aplicate, plata se impută tuturor obligațiilor proporțional. Cu sumele plătite de debitor, în cazul în care sînt insuficiente pentru acoperirea integrală a datoriei scadente, se acoperă în primul rând cheltuielile de judecată, pe urmă dobînzile și alte obligații de plată și, la urmă, obligația principală (capitalul).

Prin cererea sa, creditorul/intimatul Banca Comercială "Moldinconbank" Societate pe acțiuni și-a concretizat cerințele prin indicarea priorității plăților care urmează a fi efectuate de debitori, și anume, a solicitat, inițial exercitarea dreptului de ipotecă prin depozitare a bunului ipotecat situat pe adresa mun. Chișinău, c. Grățiești, str. Catalan, 6; ulterior (în cazul, cînd cheltuielile sînt insuficiente pentru acoperirea integrală a datoriei scadente) - încasarea în mod solidar de la Grigore Filimon, Galina Garbuz și societatea cu răspundere limitată „Verna Prim” a datoriei pe contractul de credit și a taxei de stat (f.d.144-145 vol.I).

Sub acest aspect, prin aplicarea regulilor de interpretare a normelor enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit, consideră rațional și

echitabil de a transmite spre comercializare imobilele ipotecate în baza contractului de ipotecă nr. 3119 din 27 iunie 2007, cu nr. cadastrale 0155217.338; nr. 0155217.338.01 și nr. 0155217.338.02, amplasate pe str. Catalan 6 comuna Grătiești, municipiul Chișinău întru stingerea datoriei în mărime de 1 278 311,65 lei pe contractul de credit nr. 252f (2007) din 27 iunie 2007.

Suplimentar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție respinge ca nefondate argumentele recursului, precum că instanțele nu s-au expus asupra pretenției de încasare în beneficiul societății cu răspundere limitată „Legaltriumf” a sumei rezultate din contractul de credit.

Materialele cauzei denotă că, Banca Comercială „Moldincombank” societate pe acțiuni a împuternicit, prin contractul de mandat nr. 02 din 01 iulie 2011 societatea cu răspundere limitată „Legaltriumf”, de a acționa în numele său, la efectuarea măsurilor legale de recuperare a creanțelor pe cale amiabilă și/sau judiciară de la debitori ai mandatarului. Astfel, societatea cu răspundere limitată „Legaltriumf” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Grigore Filimon, Galinei Garbuz și societății cu răspundere limitată „Verna Prim” cu privire la încasarea datoriei totale de 2 287 877,19 lei (f.d.2-4 vol.III).

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 16 noiembrie 2012, societatea cu răspundere limitată „Legaltriumf” a fost înlocuită cu Banca Comercială „Moldincombank” societate pe acțiuni (f.d.52 vol.III).

În asemenea circumstanțe, concluzia instanței de apel privind încasarea sumei în beneficiul Băncii Comerciale „Moldincombank” Societate pe acțiuni este justă, deoarece societatea cu răspundere limitată „Legaltriumf” nu este parte în procesul dedus judecății.

Conform art. 94 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Conform materialelor dosarelor rezultă că, Banca Comercială „Moldincombank” Societate pe acțiuni a achitat următoarele plăți cu titlu de taxa de stat: suma de 30100 lei (f.d.1 vol.I) pentru cerința cu caracter patrimonial cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă; 50 000 lei (f.d.150; 243 vol.I) pentru cerința cu privire la încasarea sumei rezultate din contractul de credit.

Concluzionînd, se încasează din contul Mariei Filimon și Ion Filimon în mod solidar în beneficiul Băncii Comerciale „Moldincombank” Societate pe acțiuni suma 30 000 lei (1 000 000 lei (valoarea de ipotecă a bunului imobil x 3% = 30 000 lei)) cu titlu de taxă de stat, pentru cerința cu caracter patrimonial cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă.

Se încasează din contul lui Grigore Filimon, Galinei Garbuz și societății cu răspundere limitată „Verna Prim” în mod solidar în beneficiul Băncii Comerciale „Moldincombank” Societate pe acțiuni, proporțional cerințelor admise, suma 38 349, 34 lei (1 278 311,65 lei x 3% = 38 349, 34 lei) cu titlu de taxă de stat, pentru cerința cu caracter patrimonial cu privire la încasarea sumei rezultate din contractul de credit.

Având în vedere cele expuse mai sus, hotărîrea judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 14 martie 2013, Încheierile Judecătoriei Rîșcani din 12 aprilie 2013 și 25 aprilie 2013 precum și decizia Curții de Apel Chișinău din 29 august 2013 sunt ilegale, fiind adoptate

cu aplicarea eronată a normelor de drept material și urmează a fi casate parțial, pronunțând o nouă hotărâre de admitere parțială a cererii reconvenționale depusă de Maria Filimon și Ion Filimon împotriva Băncii Comerciale Moldinconbank” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la declararea nulității absolute a contractului de credit.

În conformitate cu art. art. 432 alin. (2) lit.b), c), 445 alin.(1) lit.b) Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

#### d e c i d e

Se admite recursul declarat de către Maria Filimon, Ion Filimon.

Se casează parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 29 august 2013 și hotărârea judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 14 martie 2013, Încheierile Judecătorei Rîșcani din 12 aprilie 2013 și 25 aprilie 2013 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni împotriva Mariei Filimon și Ion Filimon, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă și cererea reconvențională depusă de Ion Filimon, Maria Filimon și Galina Garbuz împotriva Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la declararea nulității clauzei contractuale, cererea Mariei Filimon, intervenient accesoriu de partea pîrîtului Grigore Filimon împotriva Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni cu privire la constatarea nulității absolute a dobînzii, cererea Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni împotriva lui Grigore Filimon, Galinei Garbuz și societății cu răspundere limitată „Verna Prim” cu privire la încasarea datoriei, pronunțînd o nouă hotărâre, după cum urmează:

Se admite parțial cererea Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni împotriva Mariei Filimon și Ion Filimon, Galinei Garbuz și societății cu răspundere limitată „Verna Prim”, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă și încasarea datoriei.

Se admite parțial cererea reconvențională depusă de Maria Filimon și Ion Filimon împotriva Băncii Comerciale Moldinconbank” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Grigore Filimon cu privire la declararea nulității absolute a contractului de credit.

Se constată nulitatea absolută a pct. 6.9 al contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007.

Se reduce creanța Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni față de Grigore Filimon derivată din contractul de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007, proporțional valorii nule a dobînzii suplimentare calculate pentru neplata la scadență a dobînzii în mărime de 2 061 039,18 lei, conform pct. 6.9. al contractului de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007.

Se încasează de la Grigore Filimon, Galina Garbuz și societatea cu răspundere limitată „Verna Prim” în mod solidar în beneficiul Băncii Comerciale „Moldinconbank” societate pe acțiuni datoria la contractul de credit nr. 252f(2007) din 27 iunie 2007 în mărime de 1 278 311,65 lei (un milion două sute șaptezeci și opt mii trei sute unsprezece lei, 65 bani), suma 38 349, 34 lei (treizeci și opt mii trei sute patruzeci și nouă lei, 34 bani) cu titlu de taxă de stat.

Se transmite spre comercializare imobilele ipotecate în baza contractului de ipotecă nr. 3119 din 27 iunie 2007, cu nr. cadastrale 0155217.338; nr. 0155217.338.01 și nr.

0155217.338.02, amplasate pe str. Catalan 6 comuna Grătiești, municipiul Chișinău întru stingerea datoriei în mărime de 1 278 311,65 lei pe contractul de credit nr. 252f (2007) din 27 iunie 2007.

Se încasează din contul Mariei Filimon și Ion Filimon în beneficiul Băncii Comerciale "Moldinconbank" Societate pe acțiuni suma 30 000 lei (treizeci mii) cu titlu de taxă de stat.

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 29 august 2013 se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Judecătorii

Iulia Sîrcu

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Iuliana Oprea

Dumitru Mardari